

Wojciech Mazurek

Wytyczno, st. 5, gm. Urszulin, woj.
chełmskie, AZP 73-88/3

Informator Archeologiczny : badania 27, 65-66

1993

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Świbie, st. 28
gm. Wielowieś, woj. katowic-
kie
AZP 93-43/7

Muzeum w Gliwicach

Badania prowadziła mgr Halina Wojciechowska. Finansowane przez Muzeum w Gliwicach. Pierwszy sezon badań. Osada grupy dobrodzieńskiej kultury przeworskiej, późny okres wpływów rzymskich.

Osada odkryta została podczas penetracji obszaru 93-43 w ramach AZP Położona jest w odległości 0,6 km na zachód od wsi i ok. 0,5 km na północ od drogi ze Świbia do Dąbrówki.

Celem prac wykopaliskowych było wyjaśnienie jej przynależności kulturowej. Założono 16 wykopów w układzie szachownicowym, o wymiarach 5 x 5 m. Były one usytuowane na linii północ-południe i wschód-zachód. Objęły obszar 0,5 ha. W wykopach stwierdzono występowanie warstwy humusu i warstwy kulturowej zalegającej do głębokości 0,5 m. Wystąpiło ok. 1020 fragm. naczyń, przęślik gliniany, grudy polepy piecowej i podłogowej, gładziki z kamienia wapiennego. Materiał był rozdrobniony i rozwleczone przez głęboką orkę. Naczynia były ręcznie lepiące (garnki i naczynia zasobowe) lub toczone na kole. Formy naczyń i technika ich produkcji pozwalają je datować na późny okres wpływów rzymskich (faza C₄ i D) i powiązać z grupą dobrodzieńską kultury przeworskiej.

Tarnów, st. 8
AZP 104-66/8

Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska w Tarnowie

Badania ratownicze prowadził mgr Andrzej Cetera. Finansowane przez Dyрекcję Okręgową Dróg Publicznych w Krakowie. Osada kultury przeworskiej.

Stanowisko zostało odkryte w 1981 r. podczas badań powierzchniowych AZP Zajmuje ono wyodrębniony cypel leżący w dolinie Białej Dunajcowej, na Progu Pogórza Karpackiego.

Budowa południowej obwodnicy Tarnowa spowodowała podjęcie badań ratowniczych w grudniu 1993 r. Objęto nimi południową, najbardziej zagrożoną część stanowiska.

Na profilu wykopu drogowego o długości 80 m stwierdzono występowanie warstwy kulturowej miąższości 30-40 cm. Zawierała ona niezbyt liczny materiał ceramiczny kultury przeworskiej z późnego okresu wpływów rzymskich. Wyeksplorowano jeden obiekt (palenisko) zawierający materiały kultury przeworskiej. Wydaje się, iż centrum osady znajduje się w części leżącej bardziej na północ, na obecnym etapie budowy niezagrożonej.

Nie przewiduje się kontynuacji badań.

Wytyczno, st. 5
gm. Urszulin, woj. chełmskie
AZP 73-88/3

Muzeum Okręgowe w Chełmie

Badania prowadził mgr Wojciech Mazurek. Finansowane przez Urząd Gminy w Urszulinie i Muzeum Okręgowe w Chełmie. Drugi sezon badań. Osada i cmentarzysko grupy czerniczyńskiej ze starszego i młodszego okresu przedrzymskiego oraz ślady osadnictwa z neolitu

— kultura amfor kulistych?, epoki brązu — kultura łużycka oraz wczesnej epoki żelaza — kultura pomorska.

Fizjograficznie stanowisko leży na terenie Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego, w jego centralnej części, oddalone ok. 700 m na wschód od Jeziora Wytyckiego, na lewym brzegu rzeki Włodawki; od południa przylega do niego współczesny cmentarz parafialny.

Stanowisko badane było po raz pierwszy w 1980 r. Badania sondażowe zostały przeprowadzone na krótko przed rozpoczęciem na dużą skalę eksploatacji piasku, wykorzystanego głównie na budowę wałów wokół Jeziora Wytyckiego (Wielkiego). Stanowisko miało wówczas numer I, nowy numer został nadany w trakcie badań AZP w 1993 r. Wybieranie piasku zniosło w znacznym stopniu wydmy, na której lokuje się stanowisko, zachowała się jej część wschodnia. W trakcie badań AZP natrafiono w obrywie piaskowni na częściowo zniszczone obiekty archeologiczne. Jeden z nich, najprawdopodobniej kultury pomorskiej, był zniszczony całkowicie i zalegał na złożu wtórnym. Odkryto w nim w znacznym stopniu zachowane naczynie w typie klosza oraz drobne fragm. innych naczyń, w tym brzegowy fragm. charakterystycznego dla grupy czerniczyńskiej naczynia z wylewem kołnierżowatym. Dlatego też zespół ten nie jest pewny.

Badania ratownicze podjęto w celu zadokumentowania zachowanych częściowo obiektów oraz przebadania całej krawędzi piaskowni. Objęto nimi wspomnianą krawędź na łącznej długości 105 m, na głębokości od 0,5 do ok. 3 m, co daje razem powierzchnię ok. 200 m². Odkryto 30 obiektów (wliczając w to obiekt odkryty podczas badań AZP). Na szczególną uwagę zasługują obiekty: 2, 3, 6, 8, 14, 15 i 24, w których odkryto oprócz fragm. ceramiki mniej lub bardziej liczne przepalone kości, prawdopodobnie ludzkie. Ich rozmiary były zróżnicowane, od niewielkich, o średnicy do 1 m (obiekty 3, 6, 8, 15) do znacznie większych, o średnicy ponad 1 do 2 m (np. obiekty 2, 4, 14). Wszystkie miały mniej lub bardziej regularny kształt owalny lub okrągły. Ich wypełniska były albo intensywnie czarne (np. obiekt 2), albo ciemnoszare z odcieniem popielatym (np. obiekty 3, 4). Odkrywana w ich wypełniskach ceramika była przynajmniej częściowo wtórnie przepalona. Wśród tych obiektów na szczególną uwagę zasługuje obiekt 2, wyróżniający się największymi rozmiarami oraz najbogatszym wyposażeniem, na które składały się fragm. przynajmniej kilkunastu naczyń. Oprócz kości przepalonych, pod jednym z fragm. ceramiki, w spągowej części obiektu, złożone były niespalone kości zwierzęce. Obiekt posiadał poza tym jako jedyny wyraźnie oddzieloną część zasypiskową, o barwie niewiele odbiegającej od warstwy kulturowej, która przykrywała intensywnie czarne wypełnisko właściwe. Profil obiektu był zbliżony do odwrotnie gruszkowatego, z szerszą częścią spągową. Dno jego sięgało ok. 130 cm od powierzchni ziemi.

Pozostałe obiekty były słabo czytelne na tle jasnego piasku. Niekiedy ich miąższość wynosiła tylko kilkanaście centymetrów, jak w przypadku obiektu 13, w którego stropie odkryto fragm. tzw. kozła ogniowego, charakterystycznego dla kultur kręgu jastorfskiego. Część z tych obiektów można, choć na słabych podstawach, łączyć z kulturą łużycką lub grupą czerniczyńską. W ich wypełniskach znajdowano najczęściej nieliczne fragm. ceramiki oraz pojedyncze zabytki krzemienne. Między innymi z obiektu 22 pochodzi starannie wykonany trapez.

Z warstw ornej i kulturowej oraz z powierzchni stanowiska pochodzi ogromna ilość w większości silnie rozdrobnionej ceramiki oraz znacznie mniej zabytków krzemiennych. Dominuje ceramika grupy czerniczyńskiej, w tym o pogrubionych brzegach, często nacinałych lub z odciskami palcowymi, oraz o brzegach facetowanych od wewnątrz. Oprócz wspomnianego wyżej odkryto jeszcze 3 fragm. „kozłów ogniowych”. Ceramika kultury łużyckiej to głównie fragm. naczyń o chropowatych powierzchniach zewnętrznych, zdobionych rzędami dziurek pod wylewem. W części północnej badanej krawędzi piaskowni natrafiono w warstwie kulturowej na liczne fragm. ceramiki, pochodzące przypuszczalnie z jednego naczynia kultury amfor kulistych, bogato zdobionego poniżej brzegu. Oprócz tego znaleziono pojedyncze zabytki z żelaza oraz brązu o niepewnej funkcji.

Badania będą kontynuowane.